

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 9 sierpnia 2017 r.

RM-10-93-17

Pan Marek KUCHCIŃSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Art. 1. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242 i 1442, z 2016 r. poz. 1807, 1948 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 1321) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) „projekt” – działania inwestycyjne lub inwestycyjno-doradcze skierowane na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, o określonej przez płatnika składek wartości, prowadzone w ustalonych ramach czasowych;”;

2) w art. 37:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych określa się corocznie kwotę wydatków na prewencję wypadkową, pokrywanych ze środków finansowych zgromadzonych w funduszu wypadkowym, w wysokości od 1,00% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na dany rok budżetowy.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4–6 w brzmieniu:

„4. Zakład przy prowadzeniu działalności związanej z dofinansowaniem działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej prowadzonych przez płatników składek przekazuje, na podstawie zawartej umowy, określone działania Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy – Państwowemu Instytutowi Badawczemu działającemu na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 1950 r. o utworzeniu Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (Dz. U. poz. 139), zwanemu dalej „Instytutem”.

5. W umowie zawartej między Zakładem a Instytutem określa się w szczególności wysokość wynagrodzenia przysługującego za wszystkie działania prowadzone przez Instytut dotyczące jednego projektu, obejmujące:

1) ocenę merytoryczną wniosku o dofinansowanie,

- 2) kontrolę projektu w trakcie jego realizacji,
 - 3) kontrolę projektu po jego zakończeniu,
 - 4) kontrolę trwałości projektu
- uwzględniając, że maksymalna wysokość wynagrodzenia nie może przekroczyć 200% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w odrębnych przepisach, powiększonego o należny podatek od towarów i usług (VAT).

6. Zakład kontroluje działania, o których mowa w ust. 5, prowadzone przez Instytut w ramach realizacji umowy.”;

- 3) po art. 37 dodaje się art. 37a–37h w brzmieniu:

„Art. 37a. 1. Wybór projektów objętych dofinansowaniem następuje w drodze konkursu ogłaszanego przez Prezesa Zakładu.

2. Prezes Zakładu ogłasza konkurs raz w roku, z tym że wyboru projektów, które mogą być objęte dofinansowaniem, Zakład dokonuje nie później niż do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym ma zostać udzielone dofinansowanie.

3. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się na stronie podmiotowej Zakładu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępnia w centrali Zakładu i terenowych jednostkach organizacyjnych.

4. Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu określony w ogłoszeniu o konkursie nie może być krótszy niż miesiąc od dnia opublikowania tego ogłoszenia.

Art. 37b. 1. Maksymalna wysokość dofinansowania jest uzależniona od liczby osób, za które płatnik składek opłaca składki na ubezpieczenia społeczne na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

2. Udział procentowy wysokości dofinansowania w przypadku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za:

- 1) od 1 do 9 osób – wynosi do 90% szacowanej wartości projektu;
- 2) od 10 do 49 osób – wynosi do 80% szacowanej wartości projektu;
- 3) od 50 do 249 osób – wynosi do 60% szacowanej wartości projektu;
- 4) od 250 osób – wynosi do 20% szacowanej wartości projektu.

3. Szacowaną wartość projektu określa płatnik składek we wniosku o dofinansowanie projektu.

Art. 37c. 1. Prezes Zakładu, po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej Zakładu, ustala regulamin konkursu.

2. Regulamin konkursu określa w szczególności:

- 1) rodzaj obszarów technicznych podlegających dofinansowaniu;

- 2) termin, miejsce i formę składania wniosków o dofinansowanie projektu;
- 3) wzór umowy o dofinansowanie;
- 4) szczegółowe kryteria oceny merytorycznej projektu;
- 5) kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów w roku budżetowym, w którym ma zostać udzielone dofinansowanie;
- 6) maksymalną dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu;
- 7) sposób udzielania wnioskodawcy wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu.

3. Prezes Zakładu podaje do publicznej wiadomości, w szczególności przez zamieszczenie na stronie podmiotowej Zakładu w Biuletynie Informacji Publicznej, regulamin konkursu oraz jego zmiany, wraz z ich uzasadnieniem, oraz termin, od którego są stosowane.

Art. 37d. 1. W konkursie może brać udział płatnik składek, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nie zalega z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne;
- 2) nie zalega z opłacaniem podatków;
- 3) nie znajduje się w stanie upadłości, pod zarządem komisarzy, w toku likwidacji, postępowania upadłościowego lub postępowania układowego z wierzycielem.

2. Płatnik składek może ubiegać się o dofinansowanie projektu więcej niż jeden raz, przy czym o kolejne dofinansowanie może ubiegać się po 3 latach od dnia wypłaty przez Zakład całości ostatniego dofinansowania.

3. Płatnik składek, który został zobowiązany do zwrotu przyznanego dofinansowania, nie może ubiegać się o kolejne dofinansowanie projektu w okresie 3 lat od dnia zwrotu dofinansowania.

Art. 37e. 1. Zakład dokonuje oceny formalnej wniosku o dofinansowanie projektu, która obejmuje w szczególności ocenę spełnienia warunków, o których mowa w art. 37d, oraz ocenę kompletności i prawidłowości złożonego wniosku.

2. Wniosek o dofinansowanie projektu zawiera:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę płatnika składek oraz numer rachunku składowego;
- 2) liczbę osób, o których mowa w art. 37b ust. 1;
- 3) rodzaj, opis, cel i sposób realizacji działań w ramach projektu;
- 4) oświadczenie płatnika składek o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 37d ust. 1.

3. Do wniosku o dofinansowanie projektu płatnik składek dołącza dokument przedstawiający poziom czynników uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy oraz ocenę ryzyka zawodowego.

4. W przypadku gdy wniosek o dofinansowanie projektu zawiera braki formalne, Zakład wzywa płatnika składek do ich usunięcia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

5. W przypadku gdy braki formalne nie zostaną usunięte w terminie, o którym mowa w ust. 4, wniosek o dofinansowanie projektu nie podlega rozpatrzeniu.

6. Zakład przekazuje Instytutowi wnioski o dofinansowanie projektu spełniające wymagania formalne.

7. Instytut dokonuje oceny merytorycznej projektów, która obejmuje w szczególności:

- 1) ocenę, czy wskazane cele są szczegółowo opisane, mierzalne, realne, określone w czasie;
- 2) ocenę adekwatności proponowanych we wniosku o dofinansowanie projektu działań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy do poziomu czynników ryzyka występujących u płatnika składek;
- 3) sprawdzenie zgodności rozwiązań ujętych we wniosku o dofinansowanie projektu z obowiązującymi przepisami w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) ocenę niezbędności i efektywności wydatków projektu;
- 5) ocenę, w jaki sposób osiągnięcie celów projektu przełoży się bezpośrednio na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy u płatnika składek.

8. Zakład przygotowuje listę rankingową projektów, które uzyskały pozytywną ocenę merytoryczną. Lista rankingowa jest udostępniana na stronie podmiotowej Zakładu w Biuletynie Informacji Publicznej.

9. Dofinansowanie projektu, o którym mowa w ust. 8, następuje w drodze umowy o dofinansowanie zawartej między Zakładem a płatnikiem składek w ramach posiadanych przez Zakład środków finansowych na realizację projektu.

Art. 37f. 1. W przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalnych płatnikowi składek, którego projekt o dofinansowanie nie został umieszczony na liście rankingowej projektów, przysługuje odwołanie do Komisji Odwoławczej powołanej przez Prezesa Zakładu.

2. W skład Komisji Odwoławczej wchodzi co najmniej 5 osób.

3. Członkiem Komisji Odwoławczej może zostać osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 3) posiada wiedzę i doświadczenie dające rękojmię rzetelnego rozpatrzenia odwołań.

4. W skład Komisji Odwoławczej nie może wchodzić osoba, która:

- 1) dokonywała oceny formalnej wniosków o dofinansowanie projektu;
- 2) dokonywała oceny merytorycznej projektów;
- 3) przygotowywała listę rankingową projektów.

5. Prezes Zakładu odwołuje członka Komisji Odwoławczej w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 3 miesiące;
- 3) niewypełniania lub nienależytego wypełniania obowiązków;
- 4) zaprzestania spełniania któregośkolwiek z wymagań określonych w ust. 3 pkt 1 i 2 lub podjęcia wykonywania czynności, o których mowa w ust. 4.

6. Komisję Odwoławczą powołuje się na okres czteroletniej kadencji.

7. W przypadku odwołania lub śmierci członka Komisji Odwoławczej przed upływem kadencji Prezes Zakładu niezwłocznie powołuje na jego miejsce inną osobę do końca kadencji.

8. Pracami Komisji Odwoławczej kieruje przewodniczący wybierany przez Komisję spośród jej członków.

9. Płatnik składek wnosi odwołanie, o którym mowa w ust. 1, w formie pisemnej w terminie 14 dni od dnia udostępnienia listy rankingowej projektów na stronie podmiotowej Zakładu w Biuletynie Informacji Publicznej.

10. Odwołanie złożone po terminie, o którym mowa w ust. 9, Komisja Odwoławcza pozostawia bez rozpatrzenia.

11. Komisja Odwoławcza rozpatruje odwołanie nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia odwołania i informuje płatnika składek na piśmie o wyniku rozstrzygnięcia.

12. Na rozstrzygnięcie Komisji Odwoławczej przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

13. Procedura odwoławcza nie wstrzymuje zawierania umów o dofinansowanie projektów, o których mowa w art. 37e ust. 8.

14. W przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej zostanie wyczerpana kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie w roku budżetowym, w którym ma zostać udzielone dofinansowanie:

- 1) Komisja Odwoławcza pozostawia odwołanie bez rozpatrzenia, informując o tym na piśmie płatnika składek i pouczając jednocześnie o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego;
- 2) sąd, uwzględniając skargę, stwierdza tylko, że ocena projektu została przeprowadzona z naruszeniem procedury konkursowej lub innymi naruszeniami formalnymi, i nie przekazuje sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Art. 37g. Do rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie oraz do procedury odwoławczej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257).

Art. 37h. Płatnik składek jest obowiązany do zwrotu przyznanego dofinansowania wraz z odsetkami liczonymi od następnego dnia po przekazaniu środków na rachunek bankowy płatnika składek do dnia ich zwrotu w przypadku:

- 1) rezygnacji lub odstąpienia od realizacji projektu;
- 2) niewykonania zobowiązań wynikających z zawartej umowy o dofinansowanie;
- 3) odmowy poddania projektu kontroli w trakcie jego realizacji lub po jego zakończeniu;
- 4) realizacji projektu w sposób niezgodny z wnioskiem o dofinansowanie projektu;
- 5) wykorzystania dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem.”.

Art. 2. 1. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi konkurs, o którym mowa w art. 37a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie nie dłuższym niż 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do postępowań dotyczących dofinansowania działań, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1, określonych we wnioskach złożonych przez płatników składek przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się dotychczasowe zasady do czasu wyczerpania kwoty środków przeznaczonych na dofinansowanie w roku 2018, z uwzględnieniem art. 37 ust. 4–6 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

UZASADNIENIE

Warunkami i ochroną pracy w Polsce zajmuje się wiele podmiotów, w tym przede wszystkim organy nadzoru nad warunkami pracy: Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Wyższy Urząd Górniczy, Urząd Dozoru Technicznego oraz Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, zwany dalej „Instytutem”, w zakresie oceny warunków pracy i kryteriów osiągnięcia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a także Instytut Medycyny Pracy w zakresie rozpoznawania i rejestracji chorób zawodowych.

Ponadto na warunki bezpieczeństwa i higieny pracy w Polsce mają również wpływ działania – w węższych i specyficznych zakresach – Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego czy Inspekcji Transportu Drogowego.

Na poziomie lokalnym działają jednostki terenowe wymienionych instytucji oraz organy samorządowe. Integracja działań podejmowanych przez organy administracji państwowej, organy nadzoru nad warunkami pracy oraz partnerów społecznych, wykorzystująca ich potencjał organizacyjny, techniczny oraz wiedzę i doświadczenie ma wpływ na podniesienie celowości i skuteczności działań prewencyjnych.

Nieodzownym ogniwem warunkującym skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem i zdrowiem w pracy są także działania podejmowane przez pracodawców oraz aktywny udział pracowników zaangażowanych w zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa pracy, w tym w zakresie ograniczania ryzyka zawodowego. Dlatego też Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „Zakładem”, od kilku lat prowadzi prewencję wypadkową, której celem jest zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.

Zgodnie z art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą wypadkową”, do zadań Zakładu należy finansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, z uwzględnieniem zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej w aspekcie jej wpływu na powstawanie tych zdarzeń, w szczególności na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Wysokość kwot przeznaczonych w ramach prowadzonego od 2013 r. przez Zakład Programu Dofinansowania Przedsiębiorstw, zwanego dalej „Programem”, na dofinansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym systematycznie rośnie: z ok. 0,3 mln zł w 2013 r. do 55,4 mln zł w 2016 r. Liczba projektów zrealizowanych w tych latach wzrosła z 7 w 2013 r. do 704 w 2016 r.

W latach 2013–2016 z dofinansowania projektów poprawiających warunki pracy i zwiększających bezpieczeństwo na konkretnych stanowiskach pracy skorzystało ponad 1000 przedsiębiorstw. Każdy ze zrealizowanych projektów został oceniony pozytywnie pod kątem jego skuteczności i efektywności w zakresie ograniczania czynników niebezpiecznych, szkodliwych lub uciążliwych występujących w środowisku pracy. W ciągu 4 lat ponad 15 tysięcy (15 307) pracowników zostało objętych programem prowadzącym do poprawy bezpieczeństwa na stanowisku pracy. Stanowią oni średnio 26% wszystkich pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach korzystających z dofinansowania Zakładu. W średnich przedsiębiorstwach pracownicy objęci programem stanowili ponad 27% wszystkich pracowników, w małych przedsiębiorstwach – prawie 50%, natomiast w mikroprzedsiębiorstwach – ponad 67%.

Przepis art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej nie określa obecnie trybu wydatkowania środków finansowych na ten cel. Z uwagi na charakter środków przeznaczonych na dofinansowanie, tj. wydatkowanie środków publicznych i ich systematyczny wzrost, zasadne jest unormowanie trybu i zasad dofinansowania na poziomie aktu prawa powszechnie obowiązującego. Za wprowadzeniem tego rozwiązania, uwzględniając coraz wyższe kwoty przeznaczane na prewencję wypadkową, przemawia znajdujące uzasadnienie w normach konstytucyjnych dążenie do szczegółowej, pełnej regulacji w aktach prawa powszechnie obowiązującego zasad i trybu udzielania świadczeń ze środków publicznych.

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej w swoim stanowisku w sprawie programów wspierania poprawy warunków pracy realizowanych przez Zakład w ramach funduszu prewencji wypadkowej, w tym dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek, pozytywnie oceniła realizowany

przez Zakład Program. Rada Ochrony Pracy uznała za celowe kontynuowanie przez Zakład działań związanych z prewencją wypadkową oraz utrzymanie finansowania tych działań na poziomie przewidzianym w ustawie wypadkowej. Jednocześnie podkreśliła konieczność wysokiego poziomu kompetencji ekspertów oceniających merytorycznie wnioski płatników składek o dofinansowanie oraz oceniających zrealizowane projekty przez powierzenie tych zadań przez Zakład w ramach horyzontalnej współpracy publicznej, stosownie do zadania ustawowego nałożonego na zamawiającego, którego rezultat nie przypada wyłącznie zamawiającemu.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy wypadkowej, zwanej dalej „ustawą nowelizującą”, proponuje się określenie:

- 1) kwoty wydatków na prewencję wypadkową w wysokości od 1% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) – (art. 1 pkt 2 projektu ustawy nowelizującej);
- 2) zasad konkursu o dofinansowanie dla płatnika składek działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej realizowanego przez Prezesa Zakładu (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej);
- 3) maksymalnej wysokości dofinansowania (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej);
- 4) zasad ustalania i ogłaszania regulaminu konkursu przez Prezesa Zakładu wraz z jego zakresem (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej);
- 5) warunków, które musi spełnić płatnik składek, aby ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkursu (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej);
- 6) zasad oceny formalnej wniosku przez Zakład (art. 1 pkt 3 ustawy nowelizującej);
- 7) zasad oceny merytorycznej projektów przez Instytut (art. 1 pkt 3 ustawy nowelizującej);
- 8) trybu odwołania się przez płatnika składek (art. 1 pkt 3 ustawy nowelizującej);
- 9) podmiotu wspomagającego Zakład w realizacji działalności z dofinansowaniem działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek – Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego (art. 1 pkt 2 projektu ustawy nowelizującej);
- 10) zasad współpracy między Zakładem a Instytutem oraz zadań Instytutu w zakresie oceny merytorycznej wniosku, kontroli projektu w trakcie jego realizacji i po jego

zakończeniu oraz kontroli trwałości projektu (art. 1 pkt 2 projektu ustawy nowelizującej).

Realizacja przez Zakład Programu została oparta na następujących założeniach:

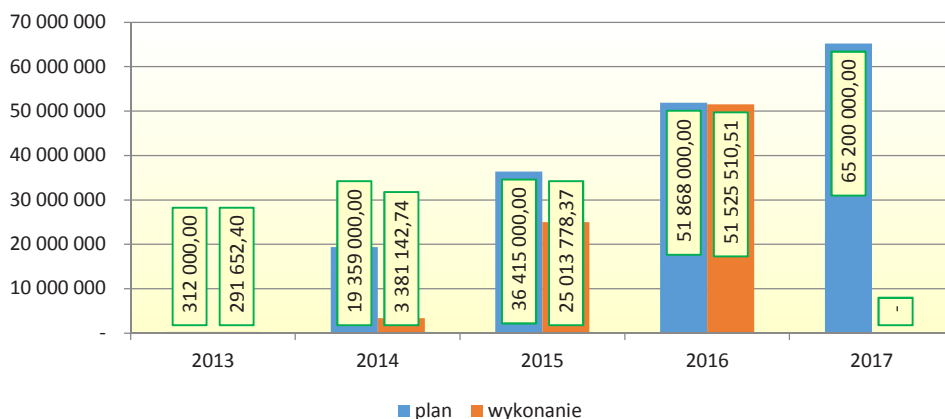
- jest to wsparcie celowe, nastawione na poprawę bezpieczeństwa w środowisku pracy,
- dofinansowanie jest inicjowane złożeniem wniosku przez płatnika składek,
- wysokość dofinansowania jest zróżnicowana, zarówno ze względu na podmiot ubiegający się o dofinansowanie, jak i przedmiot dofinansowania,
- projekt ocenia ekspert z danej dziedziny, który kontroluje jego realizację oraz dokonuje odbioru końcowego,
- dofinansowanie jest realizowane na podstawie umowy zawartej przez Zakład z płatnikiem składek, na ściśle określonych warunkach.

Ponadto przy opracowywaniu założeń do realizacji Programu Zakład zobowiązany został do uwzględnienia źródła jego finansowania, tj. środki przeznaczone na dofinansowanie pochodzą z FUS i ich wydatkowanie podlega regulacjom określonym w przepisach ustawy o finansach publicznych¹⁾, zgodnie z którymi wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Przyznane środki są dedykowane i mogą być przeznaczone jedynie na realizację zaplanowanych przez wnioskodawców działań, które będą w sposób bezpośredni odnosić się do kwestii ograniczenia niekorzystnego oddziaływania określonych czynników ryzyka w miejscu pracy. Nie jest to zatem dotacja celowa, gdyż nie są to środki przeznaczone na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, lecz na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek, które są dzielone elastycznie i zapewniają zmienność w czasie polityki dokonywania dofinansowania w zależności od występujących w danym okresie ryzyk i zagrożeń w zakresie zachorowalności na choroby zawodowe lub wypadkowości.

Wysokość kwot przeznaczonych na dofinansowanie oraz wykonanie w latach 2013–2017.

¹⁾ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.).

Kwota wydatków określana jest corocznie w procencie należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, przewidzianych w planie finansowym FUS, z tym że w 2013 r. wynosiła ona od 0,50%, w 2014 r. – od 0,65% do 1,00%, w 2016 r. – od 0,80% do 1,00%, a począwszy od 1 stycznia 2017 r. – od 1% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe. Proponuje się pozostawić minimalną kwotę wydatków na przewidzianym obecnie poziomie, tj. od 1% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, i określać corocznie tę kwotę w planie finansowym FUS, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej (art. 1 pkt 2 projektu ustawy nowelizującej). Proponowany przepis nie spowoduje w praktyce zmiany w obowiązujących zasadach ustalania kwoty wydatków na prewencję wypadkową, ma jedynie na celu przesunięcie określania powyższych kwot z normatywnej treści ustawy budżetowej do planu finansowego FUS będącego załącznikiem do ustawy budżetowej. Należy bowiem podkreślić, że załączniki do ustawy budżetowej stanowią jej integralną część (art. 109 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych) i mają taką samą moc obowiązującą jak ustawa budżetowa. Należy zaznaczyć, że proponowana zmiana zapoczątkuje proces ujednolicenia regulacji ustawowych w tym zakresie.

W roku 2013 Zakład tworzył Program, przeprowadzał jego pilotaż, a także dokonywał korekt Programu, na podstawie wniosków z niego wynikających, m.in. modyfikacji poziomu dofinansowania, który jest zróżnicowany ze względu na wielkość przedsiębiorstwa i rodzaj projektu. Dzięki współpracy z Państwową Inspekcją Pracy do Zakładu wpłynęło 7 wniosków o dofinansowanie, które uzyskały pozytywną opinię ekspertów i zostały dofinansowane. W tym samym roku dokonano odbioru projektów.

Natomiast w 2014 r. do Zakładu wpłynęło już 525 wniosków o dofinansowanie projektów. W większości przypadków wnioski te zawierały błędy formalne lub

merytoryczne, które wymagały korekty. Ze względu na powtarzające się błędy popełniane przez wnioskodawców Zakład opracował dodatkowe dokumenty objaśniające, jak poprawnie przygotować wniosek. W rezultacie w 2014 r. udzielono wsparcia 57 przedsiębiorcom na łączną kwotę około 3,3 mln zł.

W 2015 r. Zakład rozpoczął wzmożoną akcję informacyjną na temat możliwości uzyskania wsparcia ze środków funduszu wypadkowego, która przybrała między innymi formę kampanii medialnej (emisja spotu „ZUS dla firm” w stacjach telewizyjnych TVP1, TVP2, TVP INFO, Polsat, TVN 24 – na przełomie czerwca i lipca), również Zakład uczestniczył w wielu konferencjach i spotkaniach z płatnikami składek. Akcja informacyjna zaowocowała zwiększoną liczbą wpływających wniosków o dofinansowanie. W okresie między styczniem a grudniem 2015 r. liczba wniosków wpływających od płatników składek w ciągu miesiąca zwiększyła się ponad 10-krotnie. Do 31 grudnia 2015 r. wpłynęło ponad 4300 wniosków. Nadal wiele z nich zawierało błędy formalne oraz merytoryczne i wymagało korekty. Z 438 wnioskodawcami, których projekty uzyskały pozytywną ocenę eksperta, zawarto umowy. W 2015 r. na dofinansowanie wydano ponad 25 mln zł.

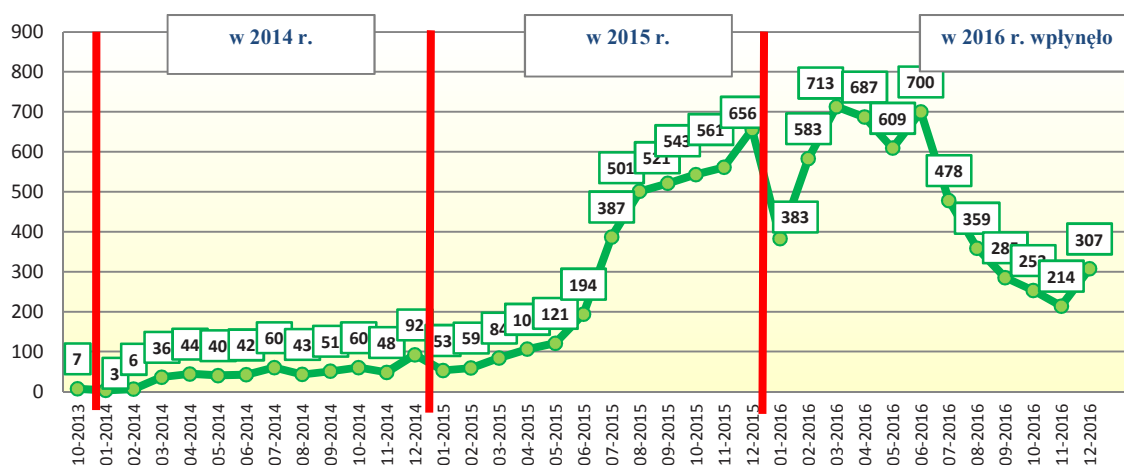
Na poprawę jakości składanych wniosków wpływ miało kilka czynników:

- opracowanie i zamieszczenie na stronie internetowej Zakładu „Wyjaśnień dotyczących wniosku o dofinansowanie projektu”, które zawierały szczegółowe informacje nt. Programu, instrukcję wypełnienia wniosku, przykłady najczęściej zadawanych pytań i popełnianych błędów wraz z poprawnymi odpowiedziami,
- konsultacje telefoniczne udzielane wnioskodawcom bezpośrednio przez pracowników Departamentu Prewencji i Rehabilitacji Zakładu (ok. 90 połączeń telefonicznych dziennie),
- konsultacje mailowe,
- podniesienie u potencjalnych wnioskodawców poziomu wiedzy na temat istoty Programu oraz działań, na jakie można uzyskać wsparcie finansowe,
- coraz bardziej świadome korzystanie przez pracodawców przy przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie z wiedzy pracowników służby bhp, z którymi konsultowali m.in. zakres projektów mających poprawić bezpieczeństwo na konkretnych stanowiskach pracy.

W wyniku prowadzonej kampanii informacyjnej nt. Programu zainteresowanie było tak duże, że liczba wniosków, które wpłynęły do Zakładu do 31 grudnia 2016 r., przekroczyła 9000.

Ze względu na liczbę złożonych do Zakładu wniosków oraz wysokość kwoty przeznaczonej na dofinansowanie płatników składek w 2016 r. dofinansowano przede wszystkim realizację projektów w mikro- i małych przedsiębiorstwach, których ostatnie, poprawne wersje wniosków wpłynęły do stycznia 2016 r. Podpisano 570 umów i wydatkowano na dofinansowanie w 2016 r. ponad 51 mln zł.

Liczba wniosków, które wpłynęły do Zakładu od 2013 r. do 31 grudnia 2016 r.

Najwięcej, bo ponad 52% ogólnej liczby projektów dotyczących utrzymania zdolności pracowników do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, zakwalifikowanych do dofinansowania w latach 2015–2016, miało charakter inwestycyjny, ok. 42% dotyczyło działań doradczo-inwestycyjnych, a 6% działań doradczych. 70% projektów było realizowanych w przedsiębiorstwach zaliczonych do tych grup działalności, którym przypisano kategorię ryzyka 6 lub wyższą. Natomiast 33% ogółu przewidywanych do realizacji działań inwestycyjnych obejmuje zakup i instalację urządzeń oczyszczających i uzdatniających powietrze, 31% z nich dotyczy zakupu i instalacji urządzeń ograniczających obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego, w tym zarówno urządzeń bez napędu, jak i wózków jezdniowych i innych urządzeń samojezdnych, a 12% zakupu i instalacji urządzeń służących poprawie bezpieczeństwa pracy na wysokości.

Analizując liczbę zrealizowanych projektów, przeznaczoną kwotę dofinansowania, a przede wszystkim liczbę objętych projektami pracowników (15 tys. osób), trudno mówić o znaczącym udziale realizowanego przedsięwzięcia w zmniejszeniu

wypadkowości. Niewątpliwie cel ten przyświeca nie tylko instytucjom publicznym zajmującym się warunkami i ochroną pracy, ale również pracodawcom dążącym do poprawy warunków pracy i jej bezpieczeństwa. Podstawowym celem Programu jest dofinansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, z uwzględnieniem zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej w aspekcie jej wpływu na powstawanie tych zdarzeń, w szczególności na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Zgodnie z danymi statystycznymi w Polsce w wypadkach przy pracy zostaje poszkodowanych ponad 87 tys. osób. Pomimo utrzymywania się tej liczby w ostatnich latach na podobnym poziomie, widoczny jest znaczny spadek ogólnej liczby wypadków ciężkich i śmiertelnych.

W 2016 r. w przypadku wypadków przy pracy ze skutkiem ciężkich obrażeń ciała i skutkiem śmiertelnym:

- 464 osoby doznały ciężkich obrażeń ciała w wyniku wypadku przy pracy (o 7,6% mniej niż w 2015 r.),
- 239 osób to śmiertelne ofiary wypadków przy pracy (o 21,4% mniej niż w 2015 r.).

Utrzymywanie się liczby wypadków przy pracy na zbliżonym poziomie, przy rosnącej liczbie zatrudnionych, *de facto* oznacza procentowy spadek liczby wypadków przypadających na ogół zatrudnionych. W danych przedstawionych przez GUS widoczny jest także spadek liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1000 osób pracujących w latach 2013–2016. Zmniejsza się również średnia liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami przy pracy.

Z uwagi na bardzo duże zainteresowanie Programem ze strony pracodawców i coraz większą liczbę wpływających wniosków o dofinansowanie, które, ze względu na ograniczoną corocznie pulę środków finansowych, nie mogą być zrealizowane w danym roku, proponuje się wprowadzenie konkursu ogłaszanego corocznie przez Prezesa Zakładu. Wybór projektów przygotowanych przez płatników składek objętych dofinansowaniem dokonywany będzie nie później niż do 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, w którym ma zostać udzielone dofinansowanie (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej).

Złożone wnioski podlegać będą ocenie formalnej przez Zakład, a następnie ocenie merytorycznej przez eksperta z dziedziny, która ma być przedmiotem działań naprawczych i prewencyjnych przedstawionych w projekcie. Po dokonaniu oceny merytorycznej przez eksperta zostanie utworzona lista rankingowa pozytywnie zaopiniowanych projektów. Dofinansowanie wybranego w konkursie projektu nastąpi w drodze umowy o dofinansowanie zawartej między Zakładem a płatnikiem składek, w ramach posiadanych przez Zakład środków finansowych na realizację projektu (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej).

Prezes Zakładu, po zasięgnięciu opinii Rady Nadzorczej Zakładu, ustali regulamin konkursu, który określi m.in: rodzaj obszarów technicznych, termin, miejsce i formę składania wniosków, szczegółowe kryteria oceny merytorycznej projektu, kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów, sposób udzielania wnioskodawcy wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu.

Zgodnie z projektowaną regulacją termin składania wniosków określony w ogłoszeniu o konkursie nie może być krótszy niż miesiąc od dnia opublikowania tego ogłoszenia, a maksymalna wysokość dofinansowania uzależniona będzie od liczby osób, za które płatnik składek opłaca składki na ubezpieczenia społeczne na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej). Szacowaną wartość projektu określi płatnik składek we wniosku o dofinansowanie projektu. Udział procentowy wysokości dofinansowania w przypadku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za:

- 1) od 1 do 9 osób – wynosi do 90% szacowanej wartości projektu;
- 2) od 10 do 49 osób – wynosi do 80% szacowanej wartości projektu;
- 3) od 50 do 249 osób – wynosi do 60% szacowanej wartości projektu;
- 4) od 250 osób – wynosi do 20% szacowanej wartości projektu.

Określenie wyłącznie procentowej stawki dofinansowania wynika z faktu, że planowane średnie koszty realizacji projektów są, bez względu na ich rodzaj, najwyższe w grupie przedsiębiorstw dużych i maleją wraz z wielkością przedsiębiorstwa. W 2016 r. średni planowany koszt zakwalifikowanego do dofinansowania projektu wyniósł 115 tys. zł, przy wysokości średniego dofinansowania Zakładu dla jednego projektu wynoszącego 72,4 tys. zł. Planowany średni koszt jednego projektu

dotyczącego utrzymania zdolności pracowników do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, zakwalifikowanego w latach 2015–2016, był najniższy w mikroprzedsiębiorstwach (ok. 68,6 tys. zł w 2015 r. i ponad 73 tys. zł w 2016 r.). Koszt ten wzrastał wraz z wielkością przedsiębiorstwa (w dużych przedsiębiorstwach wynosił ok. 500 tys. zł w 2015 r. i ponad 350 tys. zł w 2016 r.). Dodatkowo przedsiębiorstwa duże występowały w każdym przypadku o maksymalną przewidzianą wartość dofinansowania. Procentowy poziom dofinansowania został określony również ze względu na wysokość wkładu własnego, jaki musi zagwarantować przedsiębiorstwo, aby rozpocząć realizację projektu. Celem takiego podejścia jest zwiększenie dostępności wsparcia poprzez obniżenie, dla firm o najmniejszym potencjale, bariery przystąpienia do Programu, tj. wniesienia wysokiego wkładu własnego. Wyższy procentowo poziom wspierania małych i średnich przedsiębiorstw wynika również z faktu, że małe i średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające poniżej 50 osób) stanowią siłę polskiej gospodarki (75,9% ogółu funkcjonujących przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 10 osób).

Program jest otwarty dla wszystkich płatników składek, przy czym preferencyjne warunki ustawiono dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Z tego też względu mikroprzedsiębiorstwa mogą uzyskać dofinansowanie do 90% wartości przedsięwzięcia, a małe do 80%.

Prezes Zakładu podaje do publicznej wiadomości na stronie podmiotowej Zakładu w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie o konkursie oraz regulamin konkursu, jego zmiany, wraz z ich uzasadnieniem, oraz termin, od którego są stosowane (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej).

W konkursie może brać udział płatnik składek, który nie zalega z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenia zdrowotne i podatków oraz nie znajduje się w stanie upadłości, pod zarządem komisarycznym, w toku likwidacji, postępowania upadłościowego lub postępowania układowego z wierzycielem.

Płatnik składek może ubiegać się o dofinansowanie projektu więcej niż jeden raz po upływie 3 lat od dnia wypłaty przez Zakład całości ostatniego dofinansowania. Również 3-letni okres karencji w ubieganiu się o dofinansowanie projektu przewidziano dla płatnika składek, który zobowiązany został do zwrotu przyznanego dofinansowania, w sytuacji gdy nie wykorzystuje tego dofinansowania zgodnie z założonym

i zaakceptowanym projektem (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej). Płatnik składek jest zobowiązany do zwrotu przyznanego dofinansowania, wraz z odsetkami, w przypadku: rezygnacji lub odstąpienia od realizacji projektu, niewykonania zobowiązań wynikających z zawartej umowy o dofinansowanie, odmowy poddania projektu kontroli w trakcie jego realizacji lub po jego zakończeniu, realizacji projektu w sposób niezgodny z wnioskiem o dofinansowanie projektu lub wykorzystania dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem.

W przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalnych płatnik składek, którego projekt o dofinansowanie nie został umieszczony na liście rankingowej, będzie mógł się odwołać do Komisji Odwoławczej powołanej przez Prezesa Zakładu. Na rozstrzygnięcie Komisji Odwoławczej przysługuje skarga do sądu administracyjnego (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej).

Poziom złożoności składanych wniosków, jak również ich liczba, uniemożliwiają prawidłową realizację dofinansowania bez wsparcia specjalistów – ekspertów z różnych dziedzin technicznych.

W oparciu o zdobyte doświadczenie Zakładu w tym zakresie należy wskazać, że przekazanie projektów do oceny specjalistów posiadających niezbędną wiedzę jest konieczne ze względu na:

- specyfikę i charakter projektów, o których dofinansowanie ubiegają się płatnicy składek (Zakład nie dysponuje specjalistami, którzy mogliby ocenić zasadność dofinansowania działań przedstawionych w składanych wnioskach),
- eliminację wystąpienia ryzyka niecelowego i nieefektywnego wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania dotyczącego dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Kwestię tę podkreśla również Rada Ochrony Pracy, uznając za celowe zapewnienie wysokiego poziomu kompetencji ekspertów oceniających merytorycznie wnioski płatników składek o dofinansowanie projektu oraz oceniających zrealizowane projekty przez powierzenie tych zadań przez Zakład w ramach horyzontalnej współpracy publicznej, stosownie do zadania ustawowego nałożonego na zamawiającego, którego rezultat nie przypada wyłącznie zamawiającemu.

W celu profesjonalnej obsługi, w tym oceny i kontroli realizacji projektów (objętych dofinansowaniem), pozyskiwani są specjaliści związani z odpowiednimi obszarami technicznymi, które dotyczą tych projektów.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz zakres działania Instytutu, określony w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie nadania Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. poz. 1606), zasadnym wydaje się, aby zadanie związane z oceną merytoryczną projektów oraz oceną ich realizacji było wykonywane przez Instytut.

Instytut posiada status Państwowego Instytutu Badawczego. Jest podmiotem, do którego zadań statutowych należą m.in. działania związane z szeroko rozumianą ochroną pracy, w tym prowadzenie prac naukowych i rozwojowych w zakresie bezpieczeństwa i ergonomii pracy oraz wdrażanie ich wyników do praktyki w celu ograniczenia przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe, opracowywanie i opiniowanie standardów w zakresie ochrony pracy, opracowywanie analiz, ocen i ekspertyz.

Posiadane przez Instytut wieloletnie doświadczenie, kadra oraz zaplecze naukowe jest gwarancją wysokiej jakości przygotowywanych ocen wniosków i sprawozdań z realizacji projektów.

Jakość wydawanych opinii jest bardzo istotna ze względu na to, że decyduje o przyznaniu konkretnych środków finansowych. Przy wydatkowaniu tych środków Zakład zobowiązany jest, na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych, do celowego i racjonalnego ich wydatkowania, z zachowaniem zasady uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Współpraca z Instytutem zapewnia wysoką merytoryczną jakość ocen oraz eliminuje ryzyko niecelowego wydatkowania środków publicznych.

W ramach dotychczasowej współpracy między Zakładem a Instytutem do oceny merytorycznej przekazanych było 2478 wniosków, w tym:

- do I oceny – 1813 wniosków,
- do II oceny – 568 wniosków,
- do III oceny – 97 wnioski.

Oceny te miały różny status, część z nich otrzymała kwalifikację pozytywną, część negatywną, a część zalecenia do modyfikacji, co oznacza, że projekt wymagał korekty i ponownego przekazania do oceny eksperta.

Niezwykle ważną kwestią przy tak dynamicznie realizowanym Programie jest odpowiednia liczba ekspertów, którzy dokonują ocen wniosków, z podkreśleniem, że eksperci ci muszą posiadać kwalifikacje z wielu obszarów technicznych, zgodnie z działaniami, których wnioski dotyczą.

Łącznie Instytut w latach 2015–2016 dokonał ocen 1526 projektów, które otrzymały kwalifikację pozytywną lub negatywną, z czego:

- w 2015 r. kwalifikację pozytywną otrzymało 628 projektów, a negatywną – 37,
- w 2016 r. kwalifikację pozytywną otrzymało 776 projektów, a negatywną – 85.

Dodatkowo do odbioru końcowego zostało przekazanych blisko 900 projektów. Spiętrzenie prac i konieczność zagwarantowania adekwatnej do potrzeb liczby ekspertów nastąpiło w miesiącach lipiec–sierpień 2016 r. (przeprowadzono 215 odbiorów projektów) oraz w okresie listopad–grudzień 2016 r. (odebrano 215 projektów).

Instytut, wykonując zleczone zadania, realizował je terminowo (ocena wniosków zajmowała od 1 do 15 dni kalendarzowych, natomiast odbiór projektów – od 4 do 24 dni kalendarzowych).

Przy tak rzetelnym i terminowym realizowaniu zleczonych zgodnie z umową zadań Instytut udzielał dodatkowo odpowiedzi oraz konsultacji telefonicznych i mailowych w przypadku np. konieczności dokonania zmian w dofinansowywanym projekcie, które miały wpływ na osiągnięcie zamierzonych rezultatów lub pytań dotyczących wstępnej oceny kwalifikowalności zaplanowanych przez wnioskodawcę działań.

Zgodnie z projektowaną regulacją Zakład będzie zlecać wykonywanie określonych działań Instytutowi na podstawie zawartej umowy (art. 1 pkt 2 projektu ustawy nowelizującej). Wysokość wynagrodzenia za wszystkie działania prowadzone przez Instytut dotyczące jednego projektu obejmujące: ocenę merytoryczną projektu, kontrolę projektu w trakcie jego realizacji, kontrolę projektu po jego zakończeniu, kontrolę trwałości projektu będzie wynosić maksymalnie 200% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w odrębnych przepisach, powiększonego o należny podatek od

towarów i usług (VAT). Dokonywana przez Instytut ocena merytoryczna projektów obejmować będzie, w szczególności (art. 1 pkt 3 projektu ustawy nowelizującej):

- 1) ocenę, czy wskazane cele są szczegółowo opisane, mierzalne, realne, określone w czasie;
- 2) ocenę adekwatności proponowanych we wniosku działań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy do poziomu czynników ryzyka występujących u płatnika składek;
- 3) sprawdzenie zgodności rozwiązań ujętych we wniosku o dofinansowanie projektu z obowiązującymi przepisami w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) ocenę niezbędności i efektywności wydatków projektu;
- 5) ocenę, w jaki sposób osiągnięcie celów projektu przełoży się bezpośrednio na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy u płatnika składek.

Na mocy projektowanych przepisów Zakład będzie kontrolował działania prowadzone przez Instytut w ramach realizacji umowy.

Podsumowując, skala dofinansowania realizowanego przez Zakład (70,459 mln zł do rozdysponowania w 2017 r. na dofinansowanie, mając na względzie fakt, że kwota ta będzie rosła w latach następnych), liczba wniosków przekazywanych do oceny, liczba odbiorów projektów, wsparcie merytoryczne przy odpowiedziach udzielanych wnioskodawcom oraz źródło finansowania (FUS) przemawiają za tym, aby przepisy ustawy określały sposób wyboru projektów oraz warunki dofinansowania, a Instytut stanowił wsparcie dla Zakładu przy realizacji zadania dotyczącego dofinansowania działań płatników składek.

Obecne przepisy (art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej) nie określają trybu i sposobu wydatkowania środków finansowych na ten cel. Proponuje się jednak, aby do postępowań dotyczących dofinansowania działań, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej, określonych we wnioskach złożonych przez płatników składek przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosowane były dotychczasowe zasady do czasu wyczerpania kwoty środków przeznaczonych na dofinansowanie w 2018 r. (art. 2 projektu ustawy nowelizującej). W myśl proponowanych rozwiązań Prezes Zakładu ogłosi pierwszy konkurs w terminie nie dłuższym niż 9 miesięcy od dnia

wejścia w życie niniejszej ustawy, tzn. nie później niż we wrześniu 2018 r. (art. 2 projektu ustawy nowelizującej).

Wpływ projektu ustawy na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców – program jest otwarty dla wszystkich płatników składek, przy czym preferencyjne warunki ustawiono dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Z tego też względu mikroprzedsiębiorstwa mogą uzyskać dofinansowanie do 90% wartości przedsięwzięcia, a małe do 80%.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. (art. 3 projektu ustawy nowelizującej).

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

W ocenie projektodawcy dofinansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym nie jest pomocą publiczną, do której stosuje się ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1808, z późn. zm.).

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, z dniem skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Zieleniecki, podsekretarz stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Mariusz Kubzdyl, dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych	Data sporządzenia 20 lipca 2017 r. Źródło: Nr w Wykazie prac legislacyjnych UD209

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) prowadzi prewencję wypadkową, przez finansowanie działalności, której celem jest zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym. Zgodnie z art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą wypadkową”, do zadań ZUS należy finansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, z uwzględnieniem zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej w aspekcie jej wpływu na powstawanie tych zdarzeń, w szczególności na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek. Wysokość kwot przeznaczonych na dofinansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym systematycznie rośnie: z ok. 0,3 mln zł w 2013 r. do 55,4 mln zł w 2016 r. Liczba projektów zrealizowanych w tych latach wzrosła z 7 w 2013 r. do 704 w 2016 r.

Ze względu na popularność dofinansowania i liczbę składanych wniosków, a przede wszystkim na rosnącą wysokość kwoty przeznaczonej na dofinansowanie, niezbędne jest unormowanie na poziomie przepisów powszechnie obowiązujących zasad i trybu przyznawania dofinansowania, w tym wyboru najlepszych projektów w ramach konkursu ogłaszanego przez Prezesa ZUS, oraz wskazanie podmiotu współpracującego z ZUS przy realizacji tego zadania.

W latach 2013–2016 takim podmiotem był Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP–PIB), finansowany w ramach środków przeznaczonych na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP w swoim stanowisku w sprawie programów wspierania poprawy warunków pracy realizowanych przez ZUS uznała za celowe kontynuowanie przez ZUS działań związanych z prewencją wypadkową oraz utrzymanie finansowania tych działań, na poziomie przewidzianym w przepisach ustawy wypadkowej i podkreśliła konieczność wysokiego poziomu kompetencji ekspertów oceniających merytorycznie wnioski płatników składek o dofinansowanie oraz oceniających zrealizowane projekty przez powierzenie tych zadań przez ZUS w ramach horyzontalnej współpracy publicznej.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz przedmiot działania CIOP–PIB, określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie nadania Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. poz. 1606), zasadnym wydaje się, aby zadanie związane z oceną merytoryczną wniosków o dofinansowanie oraz oceną realizacji projektów było realizowane przez CIOP–PIB. Posiadane przez CIOP–PIB wieloletnie doświadczenie, kadra oraz zaplecze naukowe jest gwarancją wysokiej jakości przygotowywanych ocen wniosków i sprawozdań z realizacji projektów.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie ustawy o zmianie ustawy wypadkowej proponuje się określenie:

1. kwoty wydatków na prewencję wypadkową w wysokości od 1% należnych składek na ubezpieczenie wypadkowe, przewidzianych w planie finansowym Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS);
2. zasad konkursu o dofinansowanie dla płatnika składek działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej realizowanego przez Prezesa ZUS;
3. maksymalnej wysokości dofinansowania;
4. zasad ustalania i ogłaszania regulaminu konkursu przez Prezesa ZUS wraz z jego zakresem;
5. warunków, które musi spełnić płatnik składek, aby ubiegać się o dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej w ramach konkursu;
6. zasad oceny formalnej wniosku przez ZUS oraz oceny merytorycznej projektu przez CIOP–PIB;
7. trybu odwoławczego,
8. podmiotu wspomagającego ZUS w realizacji zadania dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek –

tj. CIOP-PIB;

9. zasad współpracy między ZUS a CIOP-PIB oraz zadań CIOP-PIB w zakresie oceny merytorycznej wniosku, kontroli projektu w trakcie jego realizacji i po jego zakończeniu oraz kontroli trwałości projektu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak podobnych rozwiązań.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ZUS	1	ZUS	Instytucja prowadząca prewencję wypadkową, finansująca działalność związaną z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym.
Płatnicy składek	Ok. 300 tys. osób prawnych; ok. 630 tys. osób fizycznych płacących za siebie i innych	ZUS	Podmioty mogące ubiegać się o dofinansowanie projektów poprawiających warunki pracy i zwiększających bezpieczeństwo na konkretnych stanowiskach pracy.
CIOP-PIB	1	ZUS	Podmiot wspomagający ZUS w realizacji zadania dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204).

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania, w trybie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029) następującym partnerom społecznym:

- 1) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Konfederacji „Lewiatan”;
- 6) Związkowi Rzemiosła Polskiego;
- 7) Związkowi Pracodawców – Business Centre Club;
- 8) Radzie Dialogu Społecznego.

Partnerzy społeczni mogli przedstawić swoje opinie w terminie 30 dni od dnia następującego po dniu doręczenia im projektu.

Ponadto o wyrażenie opinii do projektu zwrócono się do:

- 1) Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- 2) Państwowej Inspekcji Pracy;
- 3) Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 4) Wyższego Urzędu Górniczego;
- 5) Urzędu Dozoru Technicznego;
- 6) Zarządu Stowarzyszenia Inspektorów Pracy Rzeczypospolitej Polskiej.

Wskazane podmioty mogły przedstawić swoje opinie w terminie 21 dni od dnia następującego po dniu doręczenia im informacji o zamieszczeniu projektu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania przedstawiono w raporcie stanowiącym załącznik do oceny skutków regulacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki:												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki:												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki:												

Źródła finansowania	Zakładane rozwiązania nie powodują dodatkowych skutków finansowych. Wszystkie wydatki mieszczą się w ramach środków przeznaczonych na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	W ramach umów z CIOP-PIB do oceny merytorycznej przekazanych było dotychczas 2478 wniosków. Niezwykle ważną kwestią w tych pracach jest adekwatna do potrzeb liczba ekspertów, którzy dokonują ocen wniosków, z podkreśleniem, że eksperci ci muszą posiadać kwalifikacje z wielu obszarów technicznych, zgodnie z działaniami, których wnioski dotyczą. Jednocześnie niezbędne jest zagwarantowanie standaryzacji eksperckiej oceny projektów przy jednoczesnym dostrzeganiu ich indywidualnej odrębności. CIOP-PIB, wykonując dotychczas zlecone oceny, wykazał się rzetelnym i terminowym realizowaniem zleczonych zadań. Zgodnie z projektowaną regulacją ZUS będzie zlecać wykonywanie określonych zadań CIOP-PIB na podstawie zawartej umowy. Wysokość wynagrodzenia za wszystkie działania prowadzone przez Instytut dotyczące jednego projektu obejmujące: ocenę merytoryczną wniosku o dofinansowanie, kontrolę projektu w trakcie jego realizacji, kontrolę projektu po jego zakończeniu, kontrolę trwałości projektu będzie wynosić maksymalnie 200% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w odrębnych przepisach, powiększonej o należny podatek od towarów i usług (VAT). Działania prowadzone przez CIOP-PIB będą finansowane w ramach środków przeznaczonych na dofinansowanie działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek. ZUS kontrolować będzie działania prowadzone przez CIOP-PIB w ramach realizacji umowy. Powyższe sprawia, że przyjęcie proponowanego rozwiązania nie spowoduje wzrostu kosztów oceny projektów, natomiast gwarantuje zachowanie wysokiego standardu i terminowego wykonania tych ocen oraz uproszczenie procedur.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny bieżące)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców	Podniesienie wiedzy przedsiębiorców o wymogach składanych projektów o dofinansowanie, zapewnienie ujednoliconych, na wysokim poziomie ocen tych projektów.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Unormowanie powinno wpłynąć na wiedzę przedsiębiorców o warunkach pracy i możliwościach ich poprawy, a w konsekwencji przyczynić się do poprawy warunków pracy, wzrostu wydajności pracy i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz do wydłużenia aktywności zawodowej i poprawy jakości życia.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Uproszczenie procedur wyboru podmiotu dokonującego oceny merytorycznej projektu.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Zmiana nie ma wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z konsultacji publicznych.		

RAPORT Z KONSULTACJI
dotyczących projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu
wypadków przy pracy i chorób zawodowych

W dniu 7 marca 2017 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych został przekazany do opiniowania partnerom społecznym (Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Związkowi Pracodawców Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan, Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej, Związkowi Rzemiosła Polskiego oraz Radzie Dialogu Społecznego). Informacja o projekcie wraz z prośbą o wyrażenie opinii została przesłana do Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Wyższego Urzędu Górniczego, Urzędu Dozoru Technicznego a także w ramach konsultacji publicznych do Zarządu Stowarzyszenia Inspektorów Pracy Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach procesu opiniowania i konsultacji uwagi do projektu zgłosili Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Nadzorcza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast Państwowa Inspekcja Sanitarna, Wyższy Urząd Górniczy, Urząd Dozoru Technicznego, Zarząd Stowarzyszenia Inspektorów Pracy Rzeczypospolitej Polskiej oraz Porozumienie Zielonogórskie przekazały pisma informujące o braku uwag. Pozostałe podmioty nie przedstawiły stanowiska do projektu.

W swojej opinii Pracodawcy RP podkreślili, że uregulowanie kwestii zawartych w projekcie na poziomie ustawowym nie budzi zastrzeżeń. Zgłosili jednak uwagi do niektórych z zaproponowanych rozwiązań.

Pierwsza uwaga Pracodawców RP dotyczyła zawartego w projektowanej nowelizacji przepisu określającego wysokość dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej. Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 37b ust. 2 udział procentowy wysokości dofinansowania w przypadku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za:

- 1) od 1 do 9 osob - wynosi do 90% szacowanej wartości projektu;
- 2) od 10 do 49 osób - wynosi do 80% szacowanej wartości projektu;
- 3) od 50 do 249 osób - wynosi do 60% szacowanej wartości projektu;
- 4) od 250 osob - wynosi do 20% szacowanej wartości projektu.

Pracodawcy RP rozumiejąc potrzebę większego wsparcia dla mikro i małych pracodawców, zwrócili uwagę, że trudno zgodzić się na tak dużą dysproporcję względem dużych podmiotów. Uzasadniali, że w dużych przedsiębiorstwach także występują zagrożenia, często bardziej niebezpieczne, z uwagi na specyfikę i wielkość prowadzonej działalności, niż w małych firmach. Ponadto podnieśli, że z danych statystycznych wynika, że wypadkom ulegają pracownicy w pierwszych dniach pracy (do 7 dnia pracy) i nie ma to związku z wielkością pracodawcy. Dlatego też, postulują wypośrodkowanie wysokości dofinansowania, celem zniwelowania daleko idących nierówności pomiędzy poszczególnymi grupami pracodawców.

Odnosząc się do tej uwagi, należy wskazać, że realizacja Programu dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek, wpisuje się w politykę Unii Europejskiej wspierającą sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). Wyższy procentowo poziom wsparcia finansowego sektora MSP na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, wynika z tego, że często przedsiębiorca inwestuje w bhp na dalszym etapie funkcjonowania przedsiębiorstwa i nie zawsze jest to inwestycja na wystarczającym poziomie. Podkreślić należy również, że świadomość zagadnień związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy jest zdecydowanie większa w dużych firmach niż w przypadku małych i średnich podmiotów. Największe firmy działają nie tylko w oparciu o obowiązujące regulacje prawne ale także posługują się wewnętrznymi procedurami, które często są bardziej rygorystyczne niż przepisy ustaw, co niewątpliwie ma wpływ na bezpieczne zachowania w miejscu pracy. Duże przedsiębiorstwa często stosują systemowe podejście do doskonalenia procesów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wykorzystują zarówno narzędzia bezpośredniego wpływu na poprawę warunków pracy (audyt technologiczny, inwestycje materialne, transfer nowoczesnej technologii itp.) oraz pośrednie (działania organizacyjno-proceduralne, zarządzanie świadomością pracowników, budowanie zaangażowania pracowniczego, system szkoleń, motywacji i komunikacji).

Procentowy poziom dofinansowania został określony ze względu na wysokość wkładu własnego, jaki musi zagwarantować przedsiębiorstwo, aby rozpocząć realizację projektu. Celem takiego podejścia jest zwiększenie dostępności wsparcia poprzez obniżenie, dla firm o najmniejszym potencjale, bariery przystąpienia do programu dofinansowania tj. wniesienia wysokiego wkładu własnego.

Polityka wsparcia UE została określona między innymi w przyjętej w czerwcu 2010 roku Europejskiej Karcie Małych Przedsiębiorstw (EKMP), która określa zasady polityki Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw na kolejne lata. EKMP wzywa

jednocześnie kraje Wspólnoty do postępowania zgodnie z przyjętymi kierunkami działania wobec przedsiębiorstw sektora MSP.

Należy też zwrócić uwagę, że program jest otwarty dla wszystkich płatników składek, przy czym preferencyjne warunki ustawiono dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Z tego też względu mikroprzedsiębiorstwa mogą uzyskać dofinansowanie do 90% wartości przedsięwzięcia, a małe do 80%. W efekcie zniwelowana została bariera wejścia, jaką jest konieczność wniesienia wysokiego wkładu własnego. Jednocześnie należy podkreślić, że ze względu na racjonalne wydatkowanie środków, odpowiednio została skorelowana z procentowym poziomem dofinansowania maksymalna kwota, jaką mogą uzyskać wnioskodawcy z sektora mikro i małych przedsiębiorstw.

W drugiej uwadze Pracodawcy RP podnieśli, że przygotowany projekt wskazuje recenzentów wniosków o dofinansowanie wyłącznie z jednej jednostki naukowej, jaką jest Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy. Nie kwestionując wiedzy merytorycznej i kompetencji ekspertów Instytutu, Pracodawcy RP proponują rozważenie udziału przedstawicieli przemysłu oraz doświadczonych praktyków zajmujących się problematyką środowiska pracy. Poszerzenie kręgu recenzentów mogłoby, ich zdaniem, tylko pozytywnie wpłynąć na ocenę merytoryczną wniosków o dofinansowanie, jak i jakość wydawanych opinii. Dodatkowo, w ich ocenie, przedmiotowy projekt powinien uwzględniać także procedurę odwoławczą w razie odrzucenia wniosku o dofinansowanie.

Odnosząc się do tej uwagi należy podkreślić, że przekazanie wniosków do oceny specjalistów posiadających niezbędną wiedzę jest konieczne ze względu na specyfikę i charakter projektów, o których dofinansowanie ubiegają się płatnicy składek, a także ze względu na eliminację wystąpienia ryzyka niecelowego i nieefektywnego wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania dotyczącego dofinansowania działań skierowanych na utrzymanie zdolności do pracy przez cały okres aktywności zawodowej, prowadzonych przez płatników składek.

Kwestię tę podkreśla również Rada Ochrony Pracy, uznając za celowe zapewnienie wysokiego poziomu kompetencji ekspertów oceniających merytorycznie wnioski płatników składek o dofinansowanie oraz oceniających zrealizowane projekty przez powierzenie tych zadań przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) w ramach horyzontalnej współpracy publicznej, stosownie do zadania ustawowego nałożonego na zamawiającego, którego rezultat nie przypada wyłącznie zamawiającemu.

Poziom złożoności składanych wniosków, jak również ich liczba uniemożliwiają prawidłową realizację dofinansowania bez wsparcia specjalistów – ekspertów z różnych

dziedzin technicznych. W celu profesjonalnej obsługi składanych wniosków, w tym ich oceny i kontroli realizacji projektów objętych dofinansowaniem, niezbędni są specjaliści związani z odpowiednimi obszarami technicznymi, które dotyczą projektów opisanych w składanych wnioskach. Biorąc pod uwagę powyższe oraz zakres działania Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego, określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie nadania Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. poz. 1606) zasadnym wydaje się, aby zadanie związane z oceną merytoryczną wniosków o dofinansowanie oraz oceną realizacji projektów było realizowane przez Instytut.

Instytut posiada status Państwowego Instytutu Badawczego. Jest podmiotem, do którego zadań statutowych należą m.in. działania związane z szeroko rozumianą ochroną pracy, w tym prowadzenie prac naukowych i rozwojowych w zakresie bezpieczeństwa i ergonomii pracy oraz wdrażanie ich wyników do praktyki w celu ograniczenia przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe, opracowywanie i opiniowanie standardów w zakresie ochrony pracy, opracowywanie analiz, ocen i ekspertyz.

Posiadane przez Instytut wieloletnie doświadczenie, kadra oraz zaplecze naukowe jest gwarancją wysokiej jakości przygotowywanych ocen wniosków i sprawozdań z realizacji projektów. Jakość wydawanych opinii jest bardzo istotna, ze względu na to że decyduje o przyznaniu konkretnych środków finansowych. Przy wydatkowaniu tych środków ZUS zobowiązany jest, na podstawie ustawy o finansach publicznych, do celowego i racjonalnego ich wydatkowania, z zachowaniem zasady uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Współpraca z Instytutem zapewnia wysoką merytoryczną jakość ocen oraz eliminuje ryzyko niecelowego wydatkowania środków publicznych.

Ponadto należy zauważyć, że zapis ustawowy nie wyklucza szerokiego udziału ekspertów, osób o odpowiednim poziomie wiedzy i kwalifikacji, którzy w ramach współpracy z Instytutem będą dokonywali takich ocen. Jednak ze względu na konieczność utrzymania wysokiego poziomu merytorycznego dokonywanych ocen oraz jednolite standardy stosowane przy ich sporządzaniu to Instytut powinien pozostać odpowiedzialny za realizację określonych działań zleczanych przez ZUS w ramach dofinansowania na podstawie zawartej umowy.

Druga część uwagi dotycząca wprowadzenia do projektu ustawy procedury odwoławczej w razie odrzucenia wniosku o dofinansowanie została uwzględniona w projekcie.

Trzecia uwaga Pracodawców RP dotyczyła otrzymywanych sygnałów o wydłużonym czasie rozpatrywania wniosków o dofinansowanie oraz odbiór projektów. Podnieśli także, iż w praktyce występują również problemy związane z wymaganiem od pracodawców

dodatkowych dokumentów, które po zgłoszeniu projektu do końcowej oceny uznawane są za zbędne. Zdarzają się także przypadki kwestionowania wiedzy i doświadczenia pracowników służb BHP. Pracodawcy RP liczą jednak, że tego rodzaju nieprawidłowości stanowią margines i zostaną szybko wyeliminowane.

Natomiast czwarta uwaga stanowi postulat konieczności zwiększenia roli reprezentatywnych organizacji pracodawców w działaniach ZUS związanych z prewencją wypadkową. Pracodawcy RP zadeklarowali gotowość do współpracy w tym zakresie, celem poprawy bezpieczeństwa środowiska pracy w Polsce.

Zarówno trzecia jak i czwarta uwaga nie odnosi się do treści przedstawionego projektu ustawy.

Do przedstawionego projektu opinię przekazała także Rada Nadzorcza ZUS która wskazała, że po przanalizowaniu projektu podziela potrzebę uregulowania obszaru związanego z dofinansowaniem działań płatników w ramach prewencji wypadkowej, zauważając jednocześnie, że zaproponowane rozwiązania wzbudzają jednak wątpliwości dotyczące w szczególności:

- zasadności wskazania konkretnego podmiotu, z którego usług miałyby korzystać ZUS realizując to zadanie,
- zbyt dużego obszaru uznaniowości przy określaniu udziału dofinansowania w ogólnej wartości projektu,
- braku uregulowania procedury odwoławczej od wyników konkursu.

Ze względu na fakt, że uwagi Rady Nadzorczej ZUS pokrywają się z uwagami Pracodawców RP odniesienie się do ich treści zostało przedstawione powyżej.

Dodatkowo w trakcie konsultacji publicznych wpłynęła jedna uwaga od obywatela dotycząca zawarcia w projekcie przepisu przejściowego regulującego kwestię rozpatrzenia wniosków o dofinansowanie projektów przygotowanych przez płatników składek i złożonych przez nich przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Uwaga ta została uwzględniona. W tekście projektu zawarty został przepis przejściowy stanowiący, że postępowania dotyczące dofinansowania działań, o których mowa w art. 37a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, określonych we wnioskach złożonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, toczą się na dotychczasowych zasadach do czasu wyczerpania kwoty środków przeznaczonych na dofinansowanie w roku 2018.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) z chwilą skierowania ww. projektu ustawy

do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania, projekt ten został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie tej ustawy.